

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 12CoPs/4/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823200229
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:3823200229.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členov – sudcov JUDr. Jána Burika a Mgr. Petra Straku, vo veci spôsobilosti na právne úkony osoby: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX C. D. D. XXX, zastúpený navrhovateľkou (aj procesnou opatrovníčkou): E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. H., XXX XX I. H. J., za účasti A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX C. D. D. XXX, E. B. nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX C. D. D. K. XXX L. M. C. D. D., G. G. XXX XX C. D. D. XXX, IČO: 00 318/060, zastúpenej splnomocneným zástupcom: JUDr. Roman Henčel, advokát, so sídlom N. X, XXX XX H. a za účasti prokurátora – Krajská prokuratúra Trenčín, so sídlom Legionárska 7158/5, 912 50 Trenčín, o odvolaní A. B. a navrhovateľky E. F. proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 9Ps/1/2023-128 zo dňa 06. decembra 2023, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu potvrdzuje.
Odvolanie navrhovateľky E. F. odmieta.
Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prievidza ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „okresný súd“) rozsudkom č. k. 9Ps/1/2023-128 zo dňa 06.12.2023 rozhodol:

I. Súd obmedzuje spôsobilosť na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. D. XXX tak, že nie je spôsobilý nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažovať, spísať závet, preberať dôchodok, resp. iné dávky či finančnú hotovosť, hospodáriť s hotovosťou prevyšujúcou sumu 100,- eur mesačne, nie je spôsobilý uzatvárať akékoľvek zmluvy, úverové zmluvy, pôžičky a iné zmluvy s právnickými a fyzickými osobami, ani byť ručiteľom iným osobám, nie je spôsobilý konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi samosprávy, verejnoprávnymi a finančnými inštitúciami a nie je spôsobilý rozhodovať o akejkoľvek svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti.

II. Za opatrovníka A. B., nar. XX.XX.XXXX, súd ustanovuje E. B., nar. XX.XX.XXXX.

III. Oprávnením a povinnosťou opatrovníka je zastupovať opatrovaného v rozsahu, v ktorom je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, teda najmä nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom opatrovaného, preberať za neho dôchodok, resp. iné dávky či finančnú hotovosť, zastupovať ho pri uzatváraní zmlúv, úverových zmlúv, pôžičiek a iných zmlúv s právnickými a fyzickými osobami, v konaní pred štátnymi orgánmi, orgánmi samosprávy, verejnoprávnymi a finančnými inštitúciami a pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a sociálnej starostlivosti a spravovať jeho veci tak, aby neutrpel žiadnu ujmu na svojich majetkových právach. Úkony presahujúce rámec bežnej veci podliehajú schváleniu súdom.

IV. Ustanovený opatrovník je povinný dvakrát ročne podávať súdu správu o opatrovancovi a hospodárení s majetkom opatrovaného do 15.01. a 15.07. toho ktorého kalendárneho roka.

V. Súd štátu náhradu trov konania nepriznáva.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1 Rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľka E. F. sa návrhom podaným na súd a doplneným na výzvu súdu domáhala obmedzenia spôsobilosti na právne úkony brata A. B. (ďalej len „posudzovaného“) z dôvodu, že je psychicky chorý a nelieči sa.

1.2 Dňa 03.03.2023 navrhovateľka vzala návrh späť. Súd s poukazom na predložené lekárske správy, z ktorých vyplývalo, že posudzovaný trpí psychickým ochorením a je potrebné znalecky zisťovať, či je spôsobilý na právne úkony v celom rozsahu, uznesením č. k. 9Ps/1/2023-38 zo dňa 07.03.2023 rozhodol tak, že konanie nezastavil.

1.3 Na základe vykonaného dokazovania (výsluchom navrhovateľky, znalca, matky A. B., brata E. B. a oboznámením sa s listinnými dôkazmi a to najmä návrhom, správou z vyšetrenia zo dňa 06.12.2022, písomným vyjadrením matky, prepúšťacou správou zo 06.12.2022 a znaleckým posudkom č. 40/2013) mal súd zistené, že posudzovaný A. B. trpí trvalou psychickou poruchou, nediferencovanou schizofréniou, s prejavmi postpsychotických zmien osobnosti, prebiehajúcou v relapsoch, v stave krátkodobej sociálnej remisie v podmienkach liečebného ústavu. Schizofrénia u neho prebieha v atakách i chronicky, vedie k trvalému poškodeniu psychiky v podobe postpsychotických zmien osobnosti s následkom zníženej schopnosti uplatniť sa v živote. Prejavuje sa vo zvýšenej introvertovanosti, - neprejavovania svojich citov navonok, sociálnej siahnutosti, narušeného sociálneho fungovania, narušených úsudkových schopností, málo pružného myslenia, zníženej výkonnosti. Je to stav trvalý a liečbou málo ovplyvniteľný, znamenajúci vyčerpanie osobnostných mechanizmov voči bežnej záťaži. V stave zhoršenia ochorenia, pod vplyvom porúch vnímania a myslenia, dochádza k výrazným zmenám v správaní, k nevypočítateľnému konaniu aj hetero agresívnymi prejavmi, s potrebou hospitalizácie pre nebezpečenstvo z premeškania – ohrozenia seba a okolia. Posudzovaný nemá náhľad na psychické ochorenie, nie je schopný posúdiť následky choroby. Neužíva liečbu, porušuje liečebný režim, čo predurčuje nepriaznivý vývoj ochorenia. Súd tak dospel k záveru, že celkový zdravotný a psychický stav posudzovaného si preto vyžaduje, aby bola obmedzená jeho spôsobilosť na právne úkony. Podľa znaleckých záverov ustanoveného znalca posudzovaný nie je spôsobilý nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažovať, spísať závet, preberať dôchodok, resp. iné dávky, finančnú hotovosť, hospodáriť s akoukoľvek hotovosťou prevyšujúcou 100,- eur mesačne, nie je spôsobilý uzatvárať akékoľvek zmluvy, pôžičky, úvery a iné zmluvy s právnickými a fyzickými osobami, byť ručiteľom iným osobám, nie je spôsobilý konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi samosprávy, verejnoprávnymi a finančnými inštitúciami a nie je spôsobilý rozhodovať o akejkoľvek svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti. V uvedenom rozsahu preto posudzovaného obmedzil v spôsobilosti na právne úkony. Po právnej stránke súd posúdil návrh podľa ust. § 10 ods. 1 zák. č. 40/1064 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občianskeho zákonníka“), § 231 písm. a/, § 248 ods. 2 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

1.4 Pri rozhodovaní o ustanovení opatrovníka súd vychádzal z § 248 ods. 1, § 93 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy a § 272 CMP majúc za to, že rozhodnutie je potrebné za účelom zabezpečenia ochrany všetkých práv posudzovaného. Súd ustanovil posudzovanému za opatrovníka jeho brata E. B., ktorý podľa neho spĺňa všetky predpoklady na ustanovenie do funkcie opatrovníka. Býva spolu s posudzovaným v dome jeho matky, riadne pracuje. Možno dôvodne predpokladať, že túto funkciu bude vykonávať čestne, zodpovedne a v záujme brata. Súčasne súd opatrovníkovi vymedzil rozsah práv a povinností (§ 248 ods. 2 CMP).

1.5 O trovách konania rozhodol súd v zmysle § 52 CMP.

1.6 O trovách štátu rozhodol podľa § 251 CMP.

2. Proti rozsudku okresného súdu podala dňa 19.12.2023 odvolanie matka posudzovaného A. B.. V odvolaní uviedla: „Neviem, aký majetok má kto spravovať, či tých 280,- eur dôchodku, čo dostáva od júla alebo šestinu z domu po otcovi. Keby nebýval so mnou, tak by to veru bolo horšie, lebo tých 280,- eur pre život, na stravu, odev a obuv a ostatné potreby. A. sa brániť nemôže, lebo ani neverí, že by toho bola schopná. Na súde zaznelo len to, čo sa komu hodilo a nie to, čo tam chýbalo. Napr. kto, kedy A. dokázal, že on založil tie požiare a ako to nikoho nezaujímalo. Čo najhoršie, všetko sa len na neho váľalo. A že sa neliečil, tento rok bol 8 mesiacov v nemocnici, čo mňa to stálo peňazí taxíkom chodiť do Kremnice a nie s kameňami v taškách. Do D. 70,- eur len cesta a že má aj psychické problémy, to nikoho nezaujíma, že mu žalúdok vôbec neprijíma čistú vodu, len minerálky bez konzervantov, a to už 5 rokov. Ako málo vie oznamovateľka o svojom bratovi, keď prišla k nám, zatvárala dvere pred ním. C., ten ho ani dobre nepozná. Ja som zo súdu odišla preto, lebo mi bolo veľmi trápne len tam sedieť a nič nepočuť. Oznamovateľka sama o sebe vydáva svedectvo, čo je za osobu a koná na druhého pokyn. Všetko nám ľudia povedali. Domáhame sa týmto iba toho, aby bolo to obmedzenie zrušené a či náhodou

nebol nesprávne obsadený súd. Dúfam, že sa tu s uvedeným budete zaoberať a či ten súd nekoná na podnet istej osoby. Ako som vedela, tak som to napísala, lebo nemám peniaze na advokáta“.

3. Proti rozsudku okresného súdu podala dňa 29.12.2023 odvolanie navrhovateľka (aj procesná opatrovníčka) E. F.. V odvolaní uviedla, že dňa 14.12.2023 prevzala rozhodnutie súdu, ktorým ustanovuje za opatrovníka E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. D. XXX. S uvedeným nesúhlasí, nakoľko je v telefonickom kontakte s matkou A. B., ktorá sa jej sťažovala, že ich E. B. zatváral do izby cez sviatky a musela privolať políciu, chodí v podnapitom stave a správa sa voči ním vulgárne, chce, aby bol opatrovník zmenený. To neznamena, že opatrovník, keď chodí do práce, je charakterný, nemusí bývať s nimi a vie, čo sa tam deje. Opatrovníctvo by preto prevzala na seba alebo na jej dcéru C. H., nar. XX.XX.XXXX. Jednoducho nesúhlasí, pretože E. B. ich psychicky týra a posudzovaný to ťažko znáša, chorý človek potrebuje klud.

4. Obec C. D. D. vo svojom stanovisku doručenom dňa 10.01.2024 uviedla, že sa k obsahu podaných odvolaní vyjadrovať nebude. Vydané uznesenie však považuje za zákonné, a to vzhľadom na stav ku dňu, v ktorom bolo uznesenie vydané. Skutočnosti, ktoré uvádza procesný opatrovník v podanom odvolaní, a to, že by ona ako sestra posudzovaného alebo jej dcéra mali záujem byť hmotnoprávnym opatrovníkom súdu v čase vydania napadnutého uznesenia, známe neboli. Rozhodnutie o podaných odvolaniach ponecháva na úvahe odvolacieho súdu.

5. Prokurátor Okresnej prokuratúry v Prievidzi vo vyjadrení zo dňa 11.01.2024 k oboj podaným odvolaniam spoločne uviedol, že ich považuje za nedôvodné a napadnutý rozsudok považuje v celom rozsahu za zákonný a vecne správny.

5.1 Odvolanie A. B. nepovažuje za dôvodné z dôvodu, že v ňom neuvádza žiadne relevantné skutočnosti spôsobilé vyvrátiť závery znalca, ktorý vo veci podal znalecký posudok o duševnom stave posudzovaného. V priebehu súdneho konania účastníci konania vrátane A. B. sa mohli vyjadrovať a aj vyjadrovali svoje názory v súlade s ich vôľou. Ak odvolateľka tvrdí, že na pojednávaní niečo chýbalo, tak on ako prokurátor uvádza, že mala možnosť a mohla takéto skutočnosti uviesť sama, ak o nich vedela. Predmetom veci nebolo zisťovať páchatel'a, či motív požiaru. Znalkyňa v znaleckom posudku konštatovala u posudzovaného liekovú noncompliance (neužívanie liečby) a nonadherenciu (neochotu užívať liečbu), preto námietka, že posudzovaný bol 8 mesiacov v nemocnici, nemá význam pre posúdenie veci. Rovnako nedôvodná je aj námietka o možnom nesprávne obsadenom súde.

5.2 Odvolanie procesnej opatrovníčky E. F. považoval prokurátor za nedôvodné z dôvodu, že v konaní boli splnené podmienky na ustanovenia E. B. za hmotnoprávneho opatrovníka posudzovanému A. B.. K danej časti súd v odôvodnení rozsudku dostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie. Ak menovaná mala záujem byť hmotnoprávnym opatrovníkom A. B., tak to mala uviesť súdu a nie odmietnuť takú možnosť na dotaz súdu. Ak sa odvolaním domáha zmeny ustanoveného hmotnoprávneho opatrovníka, tak pritom vychádza len z tvrdení A. B., u ktorej bolo zistené neprimerané „ochranárske“ správanie sa (ako matky) voči A. B., čo znižuje pravdivosť jej tvrdení, ktoré mala uviesť procesnej opatrovníčke. V odvolaní tvrdené týranie nebolo v danej veci zistené, k čomu predkladá aktuálnu negatívnu lustráciu E. B. v registroch prokuratúry.

5.3 Na základe uvedeného navrhol prokurátor rozsudok okresného súdu potvrdiť.

6. Prokurátor Okresnej prokuratúry v Prievidzi v podaní zo dňa 05.02.2024 k vyjadreniu Obce C. D. D. uviedol, že nepovažuje za potrebné uvádzať žiadne ďalšie skutočnosti a v plnom rozsahu zotrváva na svojom vyjadrení k podaným odvolaniam. Uznesenie okresného súdu navrhuje potvrdiť.

7. Krajská prokuratúra Trenčín podaním zo dňa 02.04.2024 prevzala vstup do konania. Prokurátor sa stotožnil s vyjadrením prokurátora okresnej prokuratúry vrátane návrhu na rozhodnutie o odvolaní. Napadnuté rozhodnutie považoval za vecne správne a zákonné a preto ho navrhol v celom rozsahu potvrdiť.

8. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP, § 34 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“, § 3 ods. 5 písm. a/ CMP) po zistení, že odvolanie bolo odvolateľkou A. B. podané včas, účastníkom konania (§ 362, § 359 CSP, § 7, § 236 CMP), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP) s prihliadnutím na vady konania, iba ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario, § 219 ods. 3 CSP) a rozsudok okresného súdu ako vecne

správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP). Odvolanie navrhovateľky E. F. podľa § 386 písm. a/ CSP odmietol ako oneskorene podané.

9. Predmetom konania je obmedzenie spôsobilosti na právne úkony fyzickej osoby – posudzovaného A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. D. XXX.

10. Okresný súd napadnutým rozsudkom rozhodol, že obmedzuje spôsobilosť na právne úkony A. B. tak, že nie je spôsobilý nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažovať, spísať závet, preberať dôchodok, resp. iné dávky či finančnú hotovosť, hospodáriť s hotovosťou prevyšujúcou sumu 100,- eur mesačne, nie je spôsobilý uzatvárať akékoľvek zmluvy, úverové zmluvy, pôžičky a iné zmluvy s právnickými a fyzickými osobami, ani byť ručiteľom iným osobám, nie je spôsobilý konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi samosprávy, verejnoprávnymi a finančnými inštitúciami a nie je spôsobilý rozhodovať o akejkoľvek svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Za opatrovníka posudzovanému ustanovil jeho brata - E. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorému vymedzil rozsah práv a povinností.

11. Rozsudok okresného súdu napadli odvolaním matka posudzovaného A. B. a procesná opatrovníčka E. F..

12. Podľa § 8 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.

13. Podľa § 10 Občianskeho zákonníka ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ho pozbaví spôsobilosti na právne úkony (ods. 1). Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí (ods. 2). Súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli (ods. 3).

14. Rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony (s účinnosťou od 1. júla 2016 napriek úprave § 10 Občianskeho zákonníka nie je možné fyzickú osobu pozbaviť spôsobilosti na právne úkony – poznámka dovolacieho súdu) súd vydá vtedy, ak existuje niektorý zo zákonných dôvodov, teda fyzická osoba trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov, omamných prostriedkov či jedov a v dôsledku týchto osoba nie je schopná robiť niektoré resp. žiadne právne úkony. Samotná existencia faktorov umožňujúcich obmedziť rozsah spôsobilosti konať s právnym následkom sama osebe nestačí a rozhodnutie súdu je viazané na predpoklad, že z uvedených dôvodov fyzická osoba nie je spôsobilá robiť právne úkony. Výhrada zmeny pomerov (clausula rebus sic stantibus) má pri rozhodovaní v statusových otázkach fyzických osôb veľmi zásadný význam práve z dôvodu, že rozhodnutím súdu sa významne mení postavenie tejto osoby ako subjektu práva. Dôvody umožňujúce zásah do spôsobilosti na právne úkony pritom súvisia so zdravotným stavom osoby a nie je možné vylúčiť jeho zmenu (v pozitívnom, ale ani v negatívnom zmysle slova). Procesný postup zmeny rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, ako aj jej prinavrátenie (zrušenie rozhodnutia pre „odpadnutie“ dôvodov) sa vzťahuje aj na situácie, keď rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/83/2022 z 31.05.2023).

15. Matka posudzovaného A. B. v odvolaní navrhla rozsudok súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony zrušiť a kládla otázku či náhodou nebol nesprávne obsadený súd.

16. Odvolací súd k námietke zakladajúcej odvolací dôvod, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (§ 365 ods. 1 písm. c/ CSP) uvádza, že táto nie je dôvodná. V súdnej veci z obsahu spisu vyplýva, že rozhodoval zákonný sudca, tzn. sudca, ktorému bola vec pridelená v súlade s rozvrhom práce Okresného súdu Prievidza náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky.

17. Pokiaľ ide o vecnú nesprávnosť rozhodnutia o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, ktoré žiadala odvolateľka zrušiť odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie je vecne správne. Okresný

súd správnym spôsobom vykonal dokazovanie (výsluchom navrhovateľky, matky A. B., brata E. B.). Oboznámil sa aj listinami, z ktorých vyplýva aj to, že súd v minulosti rozhodoval o prevzatí a držaní posudzovaného v zdravotníckom zariadení, ktoré prevzatia boli prípustné (viď uznesenie č. k. 17Pu/1/2020-9 zo dňa 10.01.2020, č. k. 13Pu/1/2020-10 zo dňa 19.05.2020, č. k. 6Pu/2/2020-10 zo dňa 16.11.2020, č. k. 18Pu/3/2022 zo dňa 03.11.2020). V týchto rozhodnutiach súd tiež konštatoval, že v prípade posudzovaného sú prítomné znaky duševnej poruchy, pri ktorých ohrozuje seba a svoje okolie a v prípade neliečenia zdravotného stavu mu hrozí vážne zhoršenie zdravotného stavu. Keďže išlo v danej veci o odbornú otázku súd nariadil aj znalecké dokazovanie a znalkyňu vypočul. Znalčka svoje tvrdenia podložila dôkazmi a to zdravotnou dokumentáciou posudzovaného a vlastným klinickým psychiatrickým vyšetrením posudzovaného. Boli tak zistené všetky rozhodujúce skutočnosti pre posúdenie veci a rozhodnutie súdu vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Po stránke obsahovej písomné odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu zodpovedá zákonným kritériám z pohľadu ust. § 220 ods. 2 CSP.

18. V súhrne všetkých konštatovaných úvah a súvislostí odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

19. Potvrdenie rozsudku okresného súdu sa týka aj ďalšieho bezprostredne nadväzujúceho výroku ohľadom ustanovenia opatrovníka. Na tomto mieste odvolací súd uvádza, že opatrovníctvo je inštitút, ktorý slúži na ochranu určitých skupín subjektov, resp. ich záujmom. Výkon opatrovníctva je viazaný na určitý účel a tam kde plní právnu ochrannú funkciu a predpoklady a dôvody pre jeho ustanovenie vyplývajú z hmotného práva hovoríme o hmotnoprávnom opatrovníkovi, ktorý vo všeobecnej rovine plní funkciu ochrany subjektov v hmotnoprávných vzťahoch. Zastúpenie fyzických osôb, ktoré nie sú spôsobilé na právne úkony vrátane maloletých osôb (§ 26, § 27 Občianskeho zákonníka) je obligatórne. Z ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka možno vyvodiť preferencie určitých subjektov a ich ustanovenie do tejto funkcie. Ide predovšetkým o príbuzných fyzickej osoby a ak ich niet, tak inej vhodnej osoby. V danej veci súd posudzovanému za opatrovníka ustanovil jeho brata E. B., ktorý podľa súdu s ustanovením súhlasil čo je pre naplnenie inštitútu opatrovníctva zo strany fyzickej osoby potrebné. Žiada sa však dodať, že súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka (§ 276 ods. 1 CMP) a preto pokiaľ by boli zo strany tohto opatrovníka porušované povinnosti alebo zneužívané jeho práva môže v dôsledku odvolania dôjsť k zániku výkonu funkcie opatrovníctva (§ 276 ods. 2 CMP).

20. Napokon vecná správnosť rozhodnutia okresného súdu sa týkala aj výroku o náhrade trov štátu ako aj trov konania účastníkov – čo v danej časti má oporu v aplikovanom ust. § 52 CMP.

21. V súdnej veci bolo odvolanie podané aj navrhovateľkou E. F..

22. Predtým než začne odvolací súd na základe podaného odvolania konať vo veci samej, tak musí skúmať, či odvolanie spĺňa všetky podmienky prípustnosti odvolania požadované zákonom, t.j. či je podané v lehote, oprávnenou osobou, či smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné a či má všetky predpísané náležitosti.

23. Podľa § 240 ods. 3 CMP rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

24. Podľa § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 223 ods. 1 CSP rozsudok súd doručuje stranám do vlastných rúk.

26. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

27. Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

28. Podľa § 121 ods. 1 - 5 CSP lehota podľa tohto zákona môže byť určená podľa hodín, dní, týždňov, mesiacov a rokov. Do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala

skutočnosť určujúca začiatok lehoty. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

29. Podľa § 386 písm. a/ CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene.

30. Lehota na podanie odvolania je zákonnou lehotou, ktorú nemožno predĺžiť ani skrátiť (výnimky z jej dĺžky pripúšťa zákon len pri pochybení v poučení zo strany súdu). Ide o procesnú lehotu, ktorá začína v zmysle § 121 ods. 2 CSP plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, t.j. po dni doručenia rozhodnutia, ktoré musí byť vykonané v súlade s právnymi predpismi. Na zachovanie lehoty stačí, ak je odvolanie podané v posledný deň lehoty na súde alebo odovzdané orgánu, ktorý je povinný ho doručiť (spravidla pošta). Pre prípady, keď strana sporu nevykonala včas procesný úkon z ospravedlniteľného dôvodu, zákon, za kumulatívneho splnenia zákonom stanovených podmienok, umožňuje odpustenie zmeškania lehoty, vrátane lehoty na podanie odvolania.

31. Preskúmaním spisu odvolací súd zistil, že napadnutý rozsudok okresného súdu bol navrhovateľke E. F. listinne doručený do vlastných rúk dňa 12.12.2023 (viď doručka na č. I. 138 spisu). Zákom stanovená 15-dňová lehota na podanie odvolania začala v zmysle ust. § 121 ods. 2 CSP plynúť dňa 13.12.2023 a koniec lehoty pripadol na deň 27.12.2023 – streda. Navrhovateľka podala odvolanie osobne v podateľni Okresného súdu Prievidza dňa 29.12.2023 (viď denná pečiatka okresného súdu na č. I. 148), teda po uplynutí lehoty na podanie odvolania.

32. Za tejto situácie odvolací súd odvolanie navrhovateľky E. F. proti rozsudku okresného súdu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) a bez vecného prejednania podľa § 386 písm. a/ CSP odmietol ako oneskorene podané.

33. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 57, § 58 a § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Nevidel okolnosti takej povahy, ktoré by založili rozhodovanie o náhrade odvolacieho konania výnimkou z ust. § 52 CMP.

34. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje

sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).